

IN MEMORIAM

Françoise Sagan (1935-2004)

Esriptora francesa

Jordi Capdevila
BARCELONA

L'escriptora, dramaturga i guionista de cinema Françoise Sagan, mundialment coneguda per la seva primera novel·la, *Bon dia, tristesa*, va morir ahir a la població francesa d'Honfleur a l'edat de seixanta-nou anys, víctima d'una embòlia pulmonar.

Autora d'una cinquantena de novel·les –algunes de les quals portades al cinema–, d'obres teatrals representades, de diferents guions de cinema i de lletres de cançons d'èxit, passarà a la història de les bones lletres possiblement –i únicament– per un sol llibre, *Bonjour, tristesse*, escrit quan només tenia 18 anys i publicat el 1954. Una novel·la que narra el descobriment de l'amor i de la vida adulta d'una adolescent que tant va entusiasmar els lectors de la seva generació com va sacsejar la societat ultrapuritana de l'època. Un llibre de lectura obligada per a tothom, o bé per lloar-lo o per criticar-lo, i que va rebre el Prix des Critiques francès. Un terratrèmol literari, social i cultural, amb epicentre a França, però amb sacsejades universals per les traduccions immediates que es van fer de la novel·la. Una novel·la vilipendiada pel seu contingut eròtic però que desprenia una crítica de les maneres de fer i dels hàbits no gens exemplars de la burgesia francesa que aleshores es recuperava del trauma de la guerra.

Ella va poder gaudir ben poc de l'èxit inesperat de la novel·la, ja que la seva obra posterior poc va poder brillar mai, comparada amb el diamant que havia enlluernat tothom amb *Bon dia, tristesa*. També la seva vida, pública i privada, va ajudar a eclipsar la seva obra literària posterior. Els seus amors i desamors, els escàndols de tota mena, accidents i malalties, la van fer més protagonista dels ecos de societat

que no pas de la seva literatura. Ella mateixa, en una entrevista publicada a l'AVUI el 1995, quan va venir a Barcelona per presentar la versió castellana d'*Un disgusto pasajero* (Tusquets), va reconèixer que “durant 20 anys vaig ser un fenomen publicitari”. No és estrany si es té en compte que en el seu currículum social s'hi troben dos matrimonis fallits, un plet per plagi en què va ser absolta, un escàndol de tràfic d'influències amb Mitterrand i un amor exagerat pel joc, per l'alcohol i per la velocitat. El 1995 va ser condemnada a un any de presó per consum i tràfic de cocaïna.

En la mateixa entrevista a l'AVUI, l'escriptora va confessar que no creia que la seva primera novel·la fos la millor que havia publicat. Entre altres raons, perquè “això voldria dir que tot el que he escrit més tard és pitjor”. I va reconèixer que no estava especialment satisfeta de cap dels seus llibres: “No estic gaire orgullosa de la meua obra”, va reblar.

Una prova de sinceritat que es veu confirmada pel ressò que ha tingut a Catalunya. De tota l'àmplia obra de Sagan, només s'ha traduït al català –i

repetides vegades– *Bon dia, tristesa* (La Magrana), a més de *Sara Bernhardt, el riure indestructible* (Cercle de Lectors), potser ja difícils de trobar perquè es tracta d'edicions del 1995 i 1991. En

castellà n'hi ha poques més, *La cama deshecha*, *Una cierta sonrisa*, *Un disgusto pasajero*, *La huída* i *La sogá*, cap d'elles amb gaire ressò.

A Françoise Sagan –pseudònim de Françoise Quoriez per recomanació del seu pare– no la deu haver agafat gaire per sorpresa la mort, ja que estava ben preparada per al traspàs. “Tres cops he rebut l'extramaució i per tant conec bé el que és sentir de prop la mort”, va declarar a l'AVUI en l'entrevista citada. La primera, en l'accident de cotxe que va tenir tres anys després de publicar la novel·la, el 1957. Però ella recorda especialment haver vist la cara de la mort l'any 75, quan va ingressar a l'hospital perquè els metges li van diagnosticar erròniament que tenia càncer de pàncreas. “Vaig dir-me, mira, t'ha tocat, pensava que seria més tard”, va explicar al diari, tot afegint que no li feia por de morir, ja que “només temo la mort d'aquells a qui estimo”. També el 1985, amb un viatge que va fer amb el president Mitterrand a Colòmbia, on va haver de ser hospitalitzada urgentment per una crisi respiratòria.

Ara, 39 anys després d'haver vist la mort de cara pel càncer, se l'ha endut una altra crisi respiratòria. Que descansi ben en pau. Una pau de què no ha pogut disfrutar gaire en la seva agitada vida.

Françoise Sagan quan va escriure 'Bon dia, tristesa'

J.C.
BARCELONA

El butlletí bimestral 'Llengües Vives', que informa sobre l'actualitat lingüística del sud-oest europeu, vol donar una embranzida a la revista coincidint amb el Dia Europeu de les Llengües, demà 26 de setembre.

Es tracta d'una publicació única, minoritària, que va néixer fa vuit anys, s'edita a Barcelona i informa cada dos mesos de l'actualitat de sis llengües properes: gallec, asturià, euskera, aragonès, occità i català.

El seu promotor, Frederic Perers, explica que la publicació va sorgir per facilitar la

La publicació 'Llengües Vives' vol normalitzar els idiomes minoritzats

connexió i la interconeixença entre els dominis lingüístics minoritzats, difondre el procés de normalització de les sis llengües i denunciar les agressions que pateixen, especialment “eliminar els prejudicis sobre aquestes llengües”. La publicació subsistirà “fins que aquestes llengües puguin dur una vida normalitzada”.

La modèstia de *Llengües Vives* no implica cap pobresa de continguts, ja que possiblement es tracta del mitjà comunicatiu que dóna més informació i més diversa en només quatre pàgines. En la seva primera pàgina, el fons d'un mapa dels dominis lingüístics de cada llengua serveix per anunciar les manifestacions més importants que es faran en el futur pròxim en cada territori, mentre que un

faldó va recordant com s'escruien en cada llengua els quinze principals mots com ara d'un ofici, geogràfics, d'un grup d'animals o qualsevol altre conjunt. Però la revista l'obre la notícia més important

ELS PARLANTS DE CADA LLENGUA

Gallec2.500.000
Asturià365.000
Basc680.000
Aragonès35.000
Occità1.100.000
Català7.000.000

en l'idioma del lloc on passa. Totes les informacions es publiquen en la llengua del territori on succeeix el fet, i en el cas de l'euskera va acompanyada d'un petit resum en català. L'objectiu és que els lectors es vagin familiaritzant amb els parlars de les altres llengües. Les pàgines 2 i 3 la conformen sis blocs amb les notícies més importants, sempre relacionades amb la llengua, dels sis territoris. La darrera pàgina sol tocar una qüestió important d'una de les llengües i divulga les problemàtiques d'altres parlars minoritzats de tot el món.

Els promotors de la publicació van editar el 2002 el CD *Llengües vives del tercer mil·lenni*, integrat per temes de formacions musicals dels sis àmbits lingüístics. Hi ha música cantada en gallec del grup Nen@s

da Ravolta; en asturià a càrrec del grup Mus; en basc per part dels Kashbad; en aragonès amb el grup Mallacán; en occità per Mescladissa; i en català pel grup mallorquí Tots Sants. Una experiència que es vol repetir el pròxim 2006.

Frederic Perers creu que en els últims vuit anys “hi ha més consciència sobre les llengües minoritzades” però “en recula l'ús social”. I el problema més greu és que el Dia Europeu de les Llengües, que es fa demà, “no ha arribat a les institucions”. Per això, *Llengües Vives* vol ampliar la seva base per “sensibilitzar més els parlants i eliminar els greus prejudicis que encara hi ha”, afirma Perers.

El qui vulgui connectar amb *Llengües Vives* pot entrar a la web estelnet.com/llenguesvives i a l'e-mail llvives@hotmail.com.